

Trafikksikkerhetsplan for Rana kommune 2024-2028

Foto: Roger Marthinsen, Rana kommune

Vedtatt av kommunestyret i Rana kommune 17.12.2024

Innhold

1. SAMMENDRAG.....	4
2. INNLEDNING.....	4
2.1 Historikk.....	5
2.2 Organisering av trafikksikkerhetsarbeidet i [...] kommune.....	5
3. OVERORDNEDE FØRINGER.....	5
3.1 FNs bærekraftsmål	6
3.2 Meld. St. 40 (2015-2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering..	6
3.3 Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033	7
3.3.1 Barnas transportplan.....	7
3.4 Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg (2022-2025)	7
3.5 Regional transportplan	8
3.6 Folkehelse og trafikksikkerhet.....	9
3.7 Trafikksikker kommune	10
4. ULYKKESSITUASJONEN / -UTVIKLINGEN I [...] KOMMUNE.....	10
4.1 Trafikksikkerhetsutfordringer i kommunen	11
4.2 Analyse av ulykkene.....	12
5. MÅL OG STRATEGI FOR TRAFIKKSIKKERHETSARBEIDET.....	12
5.1 Mål.....	12
5.2 Strategi.....	12
6. KOMMUNALE TILTAK	13
6.1 Fart.....	14
6.2 Rus	14
6.3 Beltebruk og riktig sikring av barn.....	14
6.4 Uoppmerksomhet.....	14
6.5 Barn (0-14 år).....	15
6.6 Ungdom og unge førere	15
6.7 Eldre trafikanter.....	15
6.8 Gående og syklende.....	16
6.9 Motorsykkel og moped.....	16
6.10 Godstransport på veg.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
6.11 Møteulykker og utforkjøringsulykker	17
6.12 Drift og vedlikehold.....	17
6.13 Bruk av ny teknologi i trafikksikkerhetsarbeidet	17
6.14 Trafikksikkerhetsarbeid i offentlige og private virksomheter	17

6.15	Arbeid for å styrke kunnskapsgrunnlaget.....	17
6.16	Fysiske tiltak.....	17
7.	ØKONOMI.....	18
8.	EVALUERING, RULLERING.....	18

1. SAMMENDRAG

Kommunene har ansvar for investeringer, drift og vedlikehold av det kommunale vegnettet. Som vegeier, har kommunen også et spesifikt ansvar for trafikksikkerhetstiltak på kommunale veger. I henhold til folkehelseloven og plan- og bygningsloven har kommunen et generelt ansvar for å forebygge skader og ulykker lokalt. Kommunene har ansvar og virkemidler som kan bidra til økt innsats i det lokale trafikksikkerhetsarbeidet. De er store arbeidsgivere og kjøpere av transporttjenester. I tillegg er de eiere av barnehager og skoler og institusjoner for andre brukere. Trafikksikkerhet handler om å kunne bevege seg trygt i sitt lokalmiljø, enten man er fotgjenger, syklist eller bilist – barn, ungdom eller voksen, med eller uten nedsatt bevegelse eller kognitiv svikt. Trafikksikkerhetsarbeid for alle trafikanter er viktige folkehelseiltak. Trafikksikkerhetsplanen har søkelys på helseperspektivet som er et satsingsområde for kommunen. Utfordringen for det kommunale trafikksikkerhetsarbeidet er å få satt temaet på den politiske dagsorden. Det er viktig å sikre at trafikksikkerhetsplanen blir fulgt opp og tiltakene gjennomført. Trafikksikkerhetsplanen 2020 – 2023 vil danne grunnlaget for videreføring av trafikksikkerhetsarbeidet i Rana kommune.

2. INNLEDNING

Visjonen om null drepte og hardt skadde ligger til grunn for trafikksikkerhetsarbeidet i Norge. Siden 2010 er det satt etappemål for arbeidet mot nullvisjonen, og i NTP 2022-2033 heter det: «Innen 2030 skal det maksimalt være 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken, hvorav maksimalt 50 drepte. Ingen skal omkomme i veitrafikken i 2050.»

Trafikksikkerhetsarbeid handler om å redusere risikoen for skader og ulykker blant alle trafikanter i alle aldre. Vår trafikksikkerhetsplan skal ivareta de viktigste prioriteringene for å øke trafikksikkerheten i kommunen, og vårt arbeid skal være et bidrag for å nå de nasjonale målene. Kommunen har flere roller og oppgaver som innebærer at en direkte eller indirekte har mange muligheter til å bedre trafikksikkerheten, som:

- planmyndighet
- skole- og barnehageeier
- eier av institusjoner og boligkomplekser for brukere med funksjonsnedsettelse og kognitiv svikt
- arbeidsgiver
- transportkjøper
- folkehelseaktør (ved å forebygge sykdom og skade hos innbyggerne)
- vegeier.

Kommunens trafikksikkerhetsarbeid omfatter alle disse områdene.

I henhold til folkehelseloven og plan- og bygningsloven har kommunen et generelt ansvar for å forebygge skader og ulykker. Kommunen har ansvar for investeringer, drift og vedlikehold av det kommunale vegnettet. Som vegeier har kommunen et spesifikt ansvar for trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier iht veglova.

Trafikksikkerhetsplan for Rana kommune 2024 – 2028 vil danne grunnlaget for videreføring av kommunens trafikksikkerhetsarbeid.

Kommunestyrets vedtak av 17.12.24.

2.1 Historikk

Denne planen er nr. 5 rekken av trafikksikkerhetsplaner for Rana kommune. Den forrige planen utløp i 2023. Planene har vært et styringsverktøy for et målrettet trafikksikkerhetsarbeid i kommunen, og dette arbeidet videreføres og styrkes gjennom denne planen

drepte og hardt skadde

ETIKK - Ett hvert menneske er unikt og uerstattelig. Vi kan ikke akseptere at et stort antall mennesker blir drept eller hardt skadd i trafikken hvert år.

VITENSKAPELIGHET - Menneskets fysiske og mentale forutsetninger er kjent og skal ligge til grunn for utformingen av veisystemet. Kunnskapen om vår begrensede mestringsevne i trafikken og tåleevne i en

kollisjon skal legge premisene for valg av løsninger og tiltak. Veitrafikksystemet skal lede trafikantene til en sikker atferd og beskytte dem mot alvorlige konsekvenser av normale feilhandlinger. Kunnskap om trafikksikkerhetsvirkninger skal legges til grunn ved prioritering av tiltak.

ANSVAR – Trafikantene, myndighetene og andre som kan påvirke trafikksikkerheten, har et delt ansvar. Trafikantene har ansvar for sin egen atferd; de skal være aktsomme og unngå bevisste regelbrudd. Myndighetene har ansvar

for å tilby et veisystem som tilrettelegger for mest mulig sikker atferd og beskytter mot alvorlige konsekvenser av normale feilhandlinger. Transportkjøpere og -tilbydere har ansvar for å legge til rette for sikker transport. Kjøretøyleverandørene og -produsentene har ansvar for å tilby, utvikle og produsere trafikksikre kjøretøy. Andre aktører, som for eksempel politiet og ulike interesseorganisasjoner, har også et ansvar innenfor sine områder for å bidra til at trafikksikkerheten blir best mulig.

2.2 Organisering av trafikksikkerhetsarbeidet i Rana kommune

Trafikksikkerhetsplanen behandles som en temaplan og vedtas av kommunestyret. Planen inneholder en handlingsdel og danner grunnlag for prioritering av tiltak og budsjettering. Planen er forankret i nasjonale og regionale trafikksikkerhetsplaner, og har nullvisjonen som underliggende grunnprinsipp.

Trafikksikkerhetsarbeidet i Rana kommune er forankret hos Kommunedirektøren, og ansvaret for prosessen med å utarbeide en ny trafikksikkerhetsplan for perioden 2024 – 2028 er tillagt Seksjon for Samferdsel. Tradisjonelt har dette ansvaret vært lagt til teknisk sektor, men kommunen ser det som viktig å forankre arbeidet hos kommunedirektøren for å synliggjøre at alle kommunens sektorer må ta sin naturlige del av ansvaret. Det er av avgjørende betydning for arbeidet at den enkelte sektorleder sørger for at egne tiltak i planen blir gjennomført.

Dette har resultert i at mange av tiltakene i denne planen er en videreføring av nasjonale og fylkeskommunale forventninger til det kommunale trafikksikkerhetsarbeidet, noe som sikrer en rød tråd i arbeidet, fra nasjonalt til kommunalt nivå.

3. OVERORDNEDE FØRINGER

For å sikre en rød tråd i arbeidet, fra nasjonalt til lokalt nivå, er følgende styringsdokumenter vektlagt:

- FNs bærekraftsmål
- Meld. St. 40 (2015-2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering
- Nasjonal transportplan (NTP)
- Barnas transportplan
- Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2022-2025
- Regional transportplan for Nordland

3.1 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

De mest relevante punktene for kommunens trafikksikkerhetsarbeid innen bærekraftmålene er:

- Mål 3 God helse:
  - Delmål 3.6) Innen 2030 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker.
- Mål 4 God utdanning:
  - Delmål 4.7) Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling.
- Mål 11 bærekraftige byer og samfunn:
  - Delmål 11.2) Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene med særlig vekt på behovene til barn, unge, eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- Mål 17 Samarbeid for å nå målene
  - Delmål 17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn.

3.2 Meld. St. 40 (2015-2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering

Regjeringen legger til grunn at Norge er verdensledende innen trafikksikkerhet på veg, som følge av målrettet, tverrsektoriell, kunnskapsbasert og langsiktig innsats. Trafikkulykker utgjør likevel et betydelig samfunnsproblem, og omfanget av tapte liv er uakseptabelt. Trafikksikkerhet må derfor fortsatt ha høy prioritet, med nullvisjonen som et av hovedmålene for transportpolitikken.

I stortingsmeldingen presenterer regjeringen seks satsningsområder hvorav ett omhandler forankring av tverrsektorielt trafikksikkerhetsarbeid på overordnet nivå.

Generelt vil regjeringen videreføre en bred tilnærming i trafikksikkerhetsarbeidet, en målrettet innsats mot de alvorligste ulykkestypene og en målrettet innsats mot risikogrupper. Det trafikantrettede trafikksikkerhetsarbeidet skal vektlegges.

3.3 Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033

Det overordnede målet for Nasjonal transportplan 2022–2033 er:

«Et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050.»

Nullvisjonen, visjonen om null antall drepte og hardt skadde i norske vegtrafikkulykker, er ett av de fem likestilte handlingsstrategiene i Nasjonal transportplan, og ligger til grunn for trafikksikkerhetsarbeidet i Norge.

Etappemål fram til 2030 er maksimalt 350 hardt skadde og drepte i vegtrafikkulykker, hvorav maksimalt 50 drepte, samtidig som det er et mål om 0 drepte i veitrafikken innen 2050.

I Nasjonal transportplan 2022–2033 har regjeringen lagt vekt på å utvikle et godt transportsystem som gir friheter og muligheter for alle, øker livskvaliteten, bidrar til verdiskaping, beskytter og redder liv, og bidrar til bedre helse, miljø og klima.

3.3.1 Barnas transportplan

Barn og unge er både dagens og framtidens trafikanter. Et godt transportsystem skal være trafikksikkert og tilpasset alle, og lar barn og unge leve aktive liv i bygd og by. God trafikk- og arealplanlegging tar hensyn til de yngste og deres behov. Barn og unge er sårbare, og deres ferdsel i trafikken krever målrettede tiltak.

Regjeringen vil (utdrag fra Barnas transportplan):

- gi barn gode muligheter til å være aktive og selvstendige trafikanter
- ta hensyn til barn og unges behov i areal- og transportplanleggingen
- prioritere en ramme på 500 mill. kroner i første seksårsperiode til tiltak som bedrer trafikksikkerheten for barn og unge, herunder etablere en tilskuddsordning for å stimulere til lokalt arbeid for trygge skoleveier og nærmiljøer
- jobbe for nullvisjonen, det vil si at ingen mennesker skal bli hardt skadd eller drept i trafikken.

3.4 Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg (2022-2025)

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2022-2025 er utarbeidet av Statens vegvesen, politiet, Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Trygg Trafikk, fylkeskommunene og åtte storbykommuner. I tillegg har en rekke øvrige aktører gitt innspill til planen.

Planen bygger på Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033 (NTP) og Meld. St. 40 (2015-2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering. Ambisjonsnivå og prioriteringer i tiltaksplanen er i samsvar med Statens vegvesens handlingsprogram 2018-2023 (2029), Strategiplan for polititjeneste på veg 2016-2019, Trygg Trafikks strategi 2018-2025, fylkeskommunenes planer for prioritering innenfor trafikksikkerhetsarbeidet og de åtte storbykommunenes trafikksikkerhetsplaner.

Formålet med tiltaksplanen er å presentere et omforent og bredt spekter av faglig forankrede tiltak, i tillegg til å styrke samarbeidet mellom de sentrale trafikksikkerhetsaktørene. Tiltakene i tiltaksplanen skal sikre at vi har stø kurs mot etappemålet i NTP.

3.5 Regional transportplan

Regional transportplan 2022-2033 ble vedtatt av fylkestinget juni 2022, og gjelder frem til 2033. Regional transportplan består av en strategisk del og et handlingsprogram.

Hovedformålet med RTP er å etablere en strategisk overbygning for å samordne Nordlands ansvarsområder i en felles plan, og å kunne se virkemidlene under de forskjellige transportformer i sammenheng. Videre å utvikle de viktigste prioriteringene og tiltakene som må gjøres i fylket for å løse dagens og fremtidens transportbehov og transportløsninger

Trafikksikkerhet omhandles som et av delmålene i Transportplanen

Delmål: Fylkesvegnettet skal planlegges, bygges, driftes og forvaltes på en måte som tar hensyn til trafikksikkerhet, klima, miljø og natur

Delmålet defineres gjennom følgende strategier:

1. Strategi: Nullvisjonen om ingen drepte eller hardt skadde i trafikken legges til grunn for alt arbeid innen forvaltning, planlegging, bygging, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet
2. Strategi: Prioritere tiltak som sikrer en trygg fremkommelighet for myke trafikanter.
3. Strategi: Styrke og systematisere trafikksikkerhetsarbeidet i Nordland

Strategiene følges opp gjennom tiltak slik vist i tabellen under:

Tiltak	Beskrivelse av tiltak	Tiltakets formål	Kommentarer/finansiering	Periode	Styringsindikator
4.4.1 Strategi: Nullvisjonen om ingen drepte eller hardt skadde i trafikken legges til grunn for all arbeid innen forvaltning, planlegging, bygging, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet					
4.4.2 Strategi: Prioritere tiltak som sikrer en trygg fremkommelighet for mange trafikanter.					
4.4.3 Strategi: Styrke og systematisere trafikksikkerhetsarbeidet i Nordland					
Gjennomføre trafikksikkerhetsinspeksjoner og gjennomføre tiltak i tråd med disse	- Gjennomføre inspeksjoner på ulykkesbelastede strekninger - Systematisere oppfølgingsarbeidet etter TS-inspeksjoner, jf. oppfølgingsplan nr. 107 - Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet	- Gjennomføre i TS-inspeksjoner på i snitt 5 km veg pr år. - Utbedre ulykkespunkt langs fylkesvegnettet. - Forhindre alvorlige utforkjøringsulykker på fylkesvegnettet.	Krever tilstrekkelig vedlikeholds- og investeringsmidler.	Løpende	Gjennomførte inspeksjoner og påfølgende tiltak.
Utbedre rekkverk som ikke oppfyller sin funksjon.	Gjennomføre inspeksjon og tilstandsvurdering av all rekkverk langs veg i Nordland og gjøre nødvendige utbedringer.	Innhente oversikt av tilstand på rekkverk og utarbeide langsiktig utbedringsplan.	Krever tilstrekkelig vedlikeholds- og investeringsmidler.	2022 - 2033	- Ferdig tilstandsregistrering og utbedringsplan. - Minimum 20 km rekkverk utbedret per år - Utbedringsplan for all rekkverk gjennomført 2033
Bedre trafikksikkerhet gjennom systematisk holdningsskapende og trafikantertede arbeid	- Målstreket arbeid med trafikksikkerhet for alle grupper, særskilt for barn og unge gjennom - Tverrsektorielt samarbeid med ulike aktører, slik som Trygg trafikk, MC-forum m.fl - Tiltak i skolene, som hjertesoner utlevering av skolesikker mm - Pedagogiske tiltak, som trafikksikkerhetsopplæring, valgfag trafikk, MIND-senteret mm - Tilskudd gjennom NFTU.	- Et bredt TS-arbeid som inkluderer alle brukere av fylkesvegnettet - Samarbeidsforum med ulike eksterne aktører - Trygge skoleveger og områder der barn ferdes og at barn er synlig i trafikken. - Øke andel trafikanter som tar trygge valg i trafikken			- Antall kommuner som har Hjertesoner rundt skolene. - Antall skoler som har trafikksikkerhetsopplæring, valgfag trafikk og benytter MIND-senteret
Trafikksikre kommuner og fylkeskommune	- Arbeide for at samtlige kommuner i Nordland skal bli trafikksikre kommuner og med egen trafikksikkerhetsplan som bidrar til å nå nasjonale og regionale mål, jf. Regionvektavtalene. - Få regodkjenning av NFK som trafikksikker fylkeskommune i 2025.	- Sikre at kommunene jobber systematisk med trafikksikkerhet. - Kommunene skal ha trafikksikkerhetsplaner som bidrar til å nå nasjonale og regionale mål om reduksjon i alvorlige trafikkuulykker.	Fylkeskommunalt tilskudd til Trygg Trafikk for å bistå kommunene i arbeidet	2022 - 2026	Antall godkjente trafikksikre kommuner med referanseår 2021
Styrke tilskuddsordning gjennom NFTU	Avsette mer midler til søknadsbasert tilskuddsordning til fysiske trafikksikkerhetstiltak gjennom NFTU. Kommunene forpliktet til delfinansiering gjennom egenandel.	Styrke trafikksikkerhetsarbeidet	Forutsetter økte driftsrammer		Tilskuddsmidler, pr år

Det vises videre til Delmål 3.2 under klima og miljø og tiltak under strategi 3.2.4 og 3.2.5.

Fylkeskommunens nye planstrategi (2024-2028) er nå ute på høring.

Regional transportplan er her foreslått erstattet av en revidert fylkeskommunal temaplan, Transportplan Nordland. Arbeidet med Transportplan Nordland begynner i 2024 med mål om fremleggelse for fylkestinget i 2025.

3.6 Folkehelse og trafikksikkerhet

Til tross for en markant reduksjon av antallet alvorlige trafikkuulykker siden 1970 vurderes trafikkuulykker som et betydelig folkehelseproblem. Det er spesielt for unge mennesker at trafikkuulykker utgjør en viktig årsak til tidlig død, helsetap og redusert livskvalitet.

Regjeringen vil i tråd med Meld. St. 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen mestring og muligheter, forsterke det tverrsektorielle samarbeidet for å forebygge ulykker. Det er viktig at kommunen innlemmer det ulykkesforebyggende arbeidet generelt, og trafikksikkerhetsarbeidet spesielt i sitt folkehelsearbeid.

Jf. folkehelselovens § 4 skal kommunen bidra til å forebygge skade og lidelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt.

3.7 Trafikksikker kommune

Trafikksikker kommune er et organisatorisk trafikksikkerhetstiltak og ei nasjonal godkjenningsordning i regi av Trygg Trafikk. For å bli godkjent som Trafikksikker kommune skal kommunen ha innarbeidet rutiner og systemer for å kvalitetssikre trafikksikkerhetsarbeidet i hele virksomheten.

Godkjenningen innebærer en forpliktelse til å arbeide systematisk med trafikksikkerhet i alle relevante sektorer innenfor sitt ansvarsområde, og bygger blant annet på følgende kriterier:

- Kommunen har forankret ansvaret for trafikksikkerhetsarbeidet hos ordfører og kommundirektør.
- Kommunen har innarbeidet trafikksikkerhet i HMS/internkontrollsystemet som inneholder regler
- For reiser og transport i kommunens regi, og ved kjøp av transporttjenester.
- Kommunen har oppdatert oversikt over trafikkulykker i kommunen
- Kommunen har en trafikksikkerhetsplan.
- Kommunen har oppfylt kriteriene for den enkelte sektor (oppvekst, kultur, helse, teknisk, plan, HR).

Godkjenningen har en varighet på tre år og kommunen kan deretter bli regodkjent

4. ULYKKESSITUASJONEN / -UTVIKLINGEN I RANA KOMMUNE

Ulykker og skader i trafikken påfører menneskene som rammes store lidelser. De er også svært kostbare for samfunnet. Helse- og omsorgstjenestene i kommunene må ta store deler av regningen. Det lønner seg derfor å forebygge.

De nasjonale tallene for antall omkomne i vegtrafikkulykker går nedover. Antall hardt skadde har imidlertid ikke hatt like stor nedgang. De siste årene før 2021 ligger tallet for omkomne og hardt skadde i vegtrafikkulykker i Norge på rundt 700 årlig. Av disse omkom om lag 100 personer. De nasjonale målene er å redusere dette antallet til maksimalt 350 innen 2030, altså en halvering av dagens nivå, i tråd med etappemålene mot nullvisjonen.

En rapport utgitt av Trygg Trafikk viser at dekningsgraden for registrering av meget alvorlige og alvorlig ulykker bare er 37 %, og for lettere grad av skade bare er 15 %. På den bakgrunn er det grunn til å anta at disse tallene reelt sett er mye høyere.

I tillegg til de alvorligste trafikkulykkene skjer et høyt antall skader på veiene som ikke inngår i den offisielle ulykkesstatistikken fordi de ikke blir rapportert til politiet. Dette gjelder spesielt for eneulykker myke trafikanter.

Nullvisjonen forutsetter at trafikantene skal ta ansvar for egen atferd, gjennom å være aktsomme og unngå bevisste regelbrudd. Transportøkonomisk institutt (TØI) har gjort beregninger som viser at dersom alle førere fulgte fartsgrensene, kjørte uten påvirkning av rus og brukte bilbelte, ville tallet på drepte og hardt skadde vært redusert med 26 prosent. I

tillegg til høy fart, rus og manglende bruk av bilbelte er også uoppmerksomhet en viktig risikofaktor. Tradisjonelt har kommunene i liten grad arbeidet systematisk med å påvirke voksne innbyggere til å ferdes med minst mulig risiko for skade og døde, det være seg egne ansatte eller den voksne befolkning ellers. I tillegg til det gode arbeidet som skoler og barnehager utfører er det viktig at kommunen arbeider systematisk og har gode trafikanttiltak også for voksne innenfor sine virksomhetsområder.

4.1 Trafikksikkerhetsutfordringer i kommunen

En analyse av trafikkulykkene i Rana kommune vil kunne si noe om skadegrad, trafikantgruppe, og alder på de skadde eller drept. Dessverre er det slik at det er store mørketall i statistikken. Når det gjelder antall drept er statistikken bortimot hundre prosent, mens den for hardt skadde fanger opp om lag 40% av det reelle tallet. Videre blir det større og større mørketall ved lavere og lavere skadegrad.

I henhold til folkehelseloven skal kommunen arbeide aktivt for å forebygge ulykker blant kommunens innbyggere. Statistikk viser at mange skades i trafikkulykker utenfor egen kommune. Belastningen for involverte og familie, og kostnadene vil være like store uavhengig av om ulykkene skjer i egen kommune eller andre kommuner, om den skjer på kommunal, fylkes eller riksvei. Det er derfor viktig at kommunen påvirker til at alle innbyggerne skal komme trygt hjem. Når vi da vet at uønsket atferd er utløsende eller medvirkende faktor i de fleste alvorlige ulykker. Høy fart, ruspåvirket kjøring, uoppmerksomhet og manglende bruk av bilbelte er eksempler på atferd som gir sterkt forhøyet risiko for alvorlig skade eller død. Å motvirke slik atferd vil være et viktig innsatsområde i planperioden.

4.2 Analyse av ulykkene

Nordland
Kommuner
Rana

Trafikkulykkesregister									
År	↓	Drept	↓	Hardt skadd	↓	Lettere skadd	↓	Sum	↓
2023		0		9		21		30	
2022		1		4		21		26	
2021		1		3		13		17	
2020		0		2		12		14	
2019		2		6		20		28	
2018		2		1		17		20	
2017		0		2		16		18	
2016		3		6		15		24	
2015		3		3		24		30	
2014		2		5		40		47	
Sum		50		142		1555		1747	

Tallene er hentet fra Statens vegvesens database: <https://trine.atlas.vegvesen.no/>

5. MÅL OG STRATEGI FOR TRAFIKKSIKKERHETSARBEIDET

Her beskrives mål og strategier for trafikksikkerhetsarbeidet i Rana kommune.

5.1 Mål

Rana kommune arbeider etter nullvisjonen, og har følgende mål: å redusere alle typer ulykker og skader i vegtrafikken i kommunen og for sine innbyggere.

5.2 Strategi

I Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2022-2025 er det satt opp en rekke tilstandsmål formulert som måltall. For å nå disse målene må det iverksettes tiltak. Rana kommune skal arbeide aktivt for å bidra til at vi oppnår disse tilstandsmålene. Dette gjelder først og fremst på følgende områder:

- Påvirke kommunens innbyggere til å ferdes med minst mulig risiko for skade og død, uavhengig av hvor en ferdes i vegtrafikken.
- Jobbe systematisk med trafikksikkerhet innenfor alle kommunens sektorer.
- Ha gode systemer og rutiner for trafikksikkerhetsarbeid med konkrete tiltak og evaluering.
- Gjennomføre tiltak knyttet til fysiske tiltak, organisasjon, holdninger og adferd.

6. KOMMUNALE TILTAK

I *Nasjonal Tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2022-2025* er det satt mål for tilstandsutvikling innenfor 15 områder der tilstandsendringer er av vesentlig betydning for utviklingen i antall drepte og hardt skadde:

INNSATSOMRÅDE	TILSTANDSMÅL/TILSTANDSFORMULERING
Fart	Innen 2026 skal 72 prosent av kjøretøyene overholde fartsgrensen (2021 = 60,1 prosent).
Rus	Innen 2026 skal maksimalt: - 0,1 prosent av trafikkarbeidet utføres under påvirkning av alkohol over 0,2 promille (2016/2017 = 0,2 prosent). - 0,4 prosent av trafikkarbeidet utføres under påvirkning av narkotika over straffbarhetsgrensen (2016/2017 = 0,7 prosent).
Beltebruk og riktig sikring av barn	Innen 2026 skal: - 98,5 prosent av alle førere og forsetepassasjerer i lette biler bruke bilbelte (2019 = 97,4 prosent). - 95 prosent av alle førere i tunge godsbiler bruke bilbelte (2019 = 86,5 prosent) 75 prosent av alle barn i alderen 1-3 år være sikret bakovervendt når de sitter i bil (2021 = 65 prosent). - 85 prosent av alle barn i alderen 1-8 år være riktig sikret i bil (2021 = 82 prosent).
Uoppmerksomhet	I planperioden 2022-2025 vil aktørene fortsette og videreutvikle arbeidet for å få ned antall ulykker som skyldes uoppmerksomhet på grunn av distraksjon.
Barn (0-14 år)	I planperioden 2022-2025 skal det være minst to år uten omkomne barn i trafikken i alderen 0-14 år. I samme periode skal det i gjennomsnitt ikke være mer enn 15 drepte og hardt skadde barn per år.
Ungdom og unge førere	I planperioden 2022-2025 skal gjennomsnittlig risiko for bilførere i alderen 18 og 19 år å bli drept eller hardt skadd være 25 prosent lavere enn gjennomsnittet for årene 2018 og 2019.
Eldre trafikanter	I planperioden 2022-2025 skal gjennomsnittlig risiko for: - Bilførere i aldersgruppen 75+ å bli drept eller hardt skadd være 25 prosent lavere enn i årene 2018 og 2019 (per kjørte km). - Fotgjengere i aldersgruppen 75+ å bli drept eller hardt skadd være 25 prosent lavere enn i årene 2018 og 2019 (per gåkm).
Gående og syklende	I planperioden 2022-2025 skal gjennomsnittlig risiko for: - Fotgjengere å bli drept eller hardt skadd være 25 prosent lavere enn i årene 2018 og 2019 (per gåkm). - Syklister å bli drept eller hardt skadd være 25 prosent lavere enn i årene 2018 og 2019 (per sykkelkm) Innen 2026 skal: - 75 prosent av syklistene bruke sykkelhjelmer (2019 = 65,9 prosent). - 53 prosent av fotgjengerne bruke refleks på belyst vei i mørke (2021 = 46 prosent).
Motorsykkel og moped	I planperioden 2022-2025 skal - gjennomsnittlig risiko for å bli drept eller hardt skadd på henholdsvis moped, lett motorsykkel og tung motorsykkel være 25 prosent lavere enn i perioden 2017-2020 (per personkm).
Godstransport på vei	I 2026 skal minst 30 prosent av alle godskjøretøy med tillatt totalvekt > 3,5 tonn og minst 45 prosent av alle varebiler med tillatt totalvekt ≤ 3,5 tonn hverken ha 2er eller 3er feil ved periodisk kjøretøykontroll. (2020 = 27,1 prosent > 3,5 tonn og 39,5 prosent ≤ 3,5 tonn).
Møteulykker og utforkjøringsulykker	- Innen 1/1-2028 skal 60 prosent av trafikkarbeidet på riksveier med fartsgrense 70 km/t eller høyere foregå på møtefrie veier (1/1- 2021 = 53,3 prosent). - Det skal gjennom en systematisk tilnærming arbeides for å redusere risikoen for alvorlige utforkjøringsulykker på riksveier og fylkesveier.
Drift og vedlikehold	I planperioden 2022-2025 vil veieierne beholde og videreutvikle det daglige trafikksikkerhetsfokus i kjerneoppgavene innen drift og vedlikehold.
Bruk av ny teknologi i trafikksikkerhetsarbeidet	Norge skal ligge langt framme innenfor intelligente transportsystemer, der vei- og kjøretøyteknologi inngår, og tilgjengelige systemer som bedrer trafikksikkerheten er tatt i bruk. På førersiden skal opplæring være tilpasset ny teknologi.
Trafikksikkerhetsarbeid i offentlige og private virksomheter	Innen 1/1-2026 skal: - Minst 200 kommuner være godkjent som Trafikksikker kommune (31/12-2021 = 130 kommuner + 1 bydel (i Oslo)). - Et flertall av fylkeskommunene være godkjent som Trafikksikker fylkeskommune (31/12-2021 = 2 fylkeskommuner). - Det finnes og være tatt i bruk verktøy for organisatorisk trafikk- sikkerhetsarbeid som er relevante for alle private virksomheter der ferdsel i veitrafikken er en sentral del av virksomheten.
Arbeid for å styrke kunnskapsgrunnlaget	- Det skal foreligge oppdatert og ny kunnskap som gjør oss i stand til å gjøre gode prioriteringer for å sikre en reduksjon i drepte og hardt skadde i samsvar med ambisjonsnivået i NTP 2022-2033.

	- Det skal være etablert et system for skaderegistrering som blant annet bidrar til at det i NTP 2026-2037 kan settes en ambisjon for reduksjon i drepte og hardt skadde basert på det reelle omfanget. - Det skal foreligge oppdaterte beregningsverktøy som grunnlag for prioriteringer gjeldende fra og med 2026.

I det følgende anføres kommunens tiltak for å bidra til å nå de nasjonale tilstandsmålene jf. lista over (kap. 7.1-7.15), i tillegg til aktuelle fysiske trafikksikkerhetstiltak (kap. 7.16):

6.1 Fart

Kommunen skal:

- som arbeidsgiver påvirke sine ansatte i tjeneste til å opptre med minst mulig risiko i trafikken.
- utarbeide retningslinjer for tjenestereiser og forankre disse i alle sektorer.
- ha trafikksikkerhet som årlig tema i kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU).
- stille krav til samarbeidspartnere om trafikksikker adferd (transporttjenester og vei og vedlikeholdstjenester) ved kjøp av transporttjenester som innarbeides i anbudsdokumentene.
- gjennomføre kurs/gi opplæring for alle ansatte i trafikksikkerhet og HMS.

6.2 Rus

Kommunen skal:

- arbeide aktivt for å forhindre at ansatte er påvirket av legale eller illegale rusmidler i tjenesten.
- ved kjøp eller leasing av nye biler skal det vurderes alkohol som en del av anbudsgrunnlaget.

6.3 Beltebruk og riktig sikring av barn

Kommunen skal:

- alltid velge busser med 3-punktsbelte ved leie av busser til transport i kommunal regi.
- i retningslinjene for tjenestereiser, uttrykke en tydelig forventning om at alle kommunens ansatte bruker sikkerhetsbelte ved transport i tjeneste. Dette gjelder både bil og buss.
- gjennom helsestasjonenes virksomhet ha økt søkelys på temaet barn i bil, og spesielt at barna skal sitte sikret bakovervendt i bil til de er minst fire år.
- i kommunale barnehager gjennomføre tiltak for å øke søkelys på sikring av barn i bil.
- oppfordre til at også private barnehagene følger ovennevnte tiltak.

6.4 Uoppmerksomhet

Kommunen skal:

- i retningslinjene for tjenestereiser uttrykker kommunen en tydelig til alle ansatte for arbeidsrelatert ferdsel i trafikken
- i minst mulig grad bruker utstyr som tar oppmerksomheten fra føreren.
- i retningslinjene for tjenestereiser, uttrykke en tydelig forventning om at ikke skal brukes mobiltelefon under kjøring. Om dette er nødvendig skal det brukes godkjent fastmontert utstyr.
- ved inngåelse av avtaler/anbud stille krav til trafikksikkerhet.

6.5 Barn (0-14 år)

Kommunen skal:

- vurdere rett til skoleskyss i henhold til bestemmelser for særlig farlig eller vanskelig skolevei.
- arbeide for trafiksikre soner rundt skolene, som blant annet innebærer tiltak knyttet til
- holdninger og adferd til både barn og voksne.⁴
- legge til rette for at flere kan sykle eller gå til skolen.
- oppfylle forpliktelsene som inngår i Trafikksikker kommune for kommunale skoler og barnehager.
- påvirke til at private barnehager skal være godkjent som Trafikksikker barnehage.
- påvirke private skoler til å få godkjenning som Trafikksikker skole.
- oppfylle forpliktelsene som inngår i Trafikksikker kommune for kommunale skoler og barnehager.
- sørge for at ansatte i barnehager og skoler har tilstrekkelig kompetanse for å gjennomføre god
- trafikkopplæring i tråd med gjeldende rammeverk.
- stimulere lag og foreninger til at barn og ungdom sikres best mulig og at voksne som transportører kjører med lavest mulig risiko til og fra fritidsaktiviteter.
- stimulere lag og foreninger til å innarbeide retningslinjer for transport innenfor sin virksomhet.
- i samarbeid med elevenes foresatte ha søkelys på trafiksikkerhet og forebygging av ulykker, og dette skal inngå i årsplaner.
- sørge for god sykkelopplæring i tråd med kompetansemål i Kunnskapsløftet.
- ta i bruk læringsressurser om trafiksikkerhet i barnehager og i skolen.

6.6 Ungdom og unge førere

Kommunen skal:

- sørge for nødvendig kompetanse for å tilby valgfaget trafikk på ungdomstrinnet.
- tilby trafikalt grunnkurs som en del av valgfag trafikk.
- stimulere lag og foreninger til å innarbeide retningslinjer for transport innenfor sin virksomhet.
- fremme saker om trafiksikkerhet for kommunens ungdomsråd.
- sørge for at kommunens ungdomsråd gis kompetanse om trafiksikkerhet.
- ta i bruk læringsressurser om trafiksikkerhet på ungdomstrinnet.

6.7 Eldre trafikanter

Trafiksikkerhet for eldre er et viktig tema, da eldre trafikanter kan ha fysiske og kognitive utfordringer som påvirker deres evne til å kjøre bil eller bevege seg trygt som myke trafikanter. Rana kommune er allerede inne i «eldrebølgen» med at vi har flere eldre enn personer i yrkesaktiv alder i kommunen. Derfor vil det være viktig med en kontinuerlig innsats i form av opplæring, forbyggende tiltak og holdningsskapende arbeid, som skal danne grunnlag for det videre trafiksikkerhetsarbeidet. Det er også viktig med nasjonalt informasjonsarbeid rundt dette.

Siden det blir stadig flere eldre, og de har et høyere aktivitetsnivå enn før, vil det føre til mer ferdsel ved trafikkerte veier. God fysisk tilrettelegging, oversikt og universell utforming vil gjøre det tryggere for fotgjengere og samtidig lettere for bilførere

I tillegg er det viktig å huske at en større del av befolkningen vil ha utfordringer i forhold til:

1. **Nedsatt syn og hørsel:** Eldre mennesker kan oppleve redusert syn, dårligere nattsyn, problemer med dybdesyn, samt hørselstap. Dette kan påvirke deres evne til å oppfatte farer i trafikken. Det forventes også at problematikk rundt hørselstap kommer til å øke da det er forventet en økning i antall personer med hørselstap også blant yngre innbyggere.
2. **Redusert reaksjonsevne:** Aldersrelaterte endringer kan føre til tregere reaksjonstid, noe som kan gjøre det vanskeligere å håndtere uventede situasjoner i trafikken.
3. **Fysiske begrensninger:** Eldre kan ha svekket muskelfunksjon, leddstivhet eller andre fysiske utfordringer som gjør det vanskelig å snu hodet, bremse raskt eller bruke bilens kontroller effektivt.
4. **Medisiner:** Mange eldre tar medisiner som kan påvirke kjøreevnen, som for eksempel beroligende midler eller blodtryksmedisiner. Det er stort behov for informasjonskampanjer rundt dette med medisinbruk og trafikkferdsel
5. **Kognitiv funksjon:** Demenssykdom, Alzheimers og andre kognitive sykdommer kan redusere evnen til å planlegge, følge trafikkskilt og reagere hensiktsmessig i komplekse situasjoner.
6. **Trafikkmiljø:** Kompliserte trafikksituasjoner kan forverre ferdigheter til personer med nedsatt fysisk og mental kapasitet.
7. **Digitalt utenforskap:** En del mennesker i vårt samfunn har av forskjellige grunner ikke nok digital forståelse for å gjøre digitale oppslag og hente informasjon digitalt

I tillegg er det da viktig at det finnes reelle alternativ for de som avstår fra å kjøre bil. Det å miste kjøreretten kan være svært inngripende i en persons liv, men det er viktig at slike begrensninger settes for de som har behov for dette, varig eller i tidsbegrensede perioder.

Kommunen skal:

- legge til grunn universell utforming ved fysisk utforming av veger og gangfelt for å ivareta eldre trafikanter og trafikanter med funksjonsnedsettelse.
- stimulere pensjonistforeninger til å innlemme tema trafikksikkerhet i sin virksomhet.
- legge til rette for at trafikksikkerhet blir tema i kommunens eldreråd.

6.8 Gående og syklende

Kommunale skal:

- årlig sette søkelys på betydningen av at syklister og fotgjengere bruker personlig sikkerhetsutstyr i trafikken, eksempelvis sykkelhjelme og reflekser.
- Utarbeide en policy for bruk av el-sparkesykkel

6.9 Motorsykkel og moped

- Rana kommune har trafikk som valgfag på 10. trinn.

6.10 Møteulykker og utforkjøringsulykker

Kommunen skal:

- melde inn eventuelle behov for fysisk sikring på riksveg og fylkesveg til vegeier for å forebygge møteulykker eller utforkjøring.

6.11 Drift og vedlikehold

Kommunen skal:

- beholde og videreutvikle det daglige trafikksikkerhetsfokuset i kjerneoppgavene innen drift og vedlikehold.

6.12 Bruk av ny teknologi i trafikksikkerhetsarbeidet

Kommunen skal:

- I hvert tilfelle vurdere å legge inn krav om automatisk nødbrems, feltskiftevarsler og fotgjengervarsel i anbud ved kjøp/leasing av nye kommunale kjøretøy.

6.13 Trafikksikkerhetsarbeid i offentlige og private virksomheter

Kommunen skal:

- Regodkjennes som Trafikksikker kommune.

6.14 Arbeid for å styrke kunnskapsgrunnlaget

Kommunen skal:

- i tillegg til oversikt over offentlig ulykkesstatistikk, belyse trafikksikkerhetssituasjonen med supplerende/andre opplysninger som f.eks. observert adferd og bruk av kjøretøy i kommunen.

6.15 Fysiske tiltak

Fysiske prosjekter (i tilfeldig rekkefølge)

- Etablere fortau som mangler på Gamle Nesnavei ved Båsmo barnehage mot Båsmobakken barnehage.
- Sørge for med økt tilgjengelighet for myke trafikanter i arbeidet og gjennomføringen med ny byutviklingsplan for Rana kommune.
- Re-etablering av deler av gang- og sykkelvei fra Brennstadmoen til Ytteren skole.
- Sikring rundt bokollektiv og sykehjem hvor eldre med demenssykdom/kognitiv svikt kan komme ut i trafikken

Sikring rundt skoler og barnehager

- Hjertesoner etableres
- Dropsone i Johan Nygaardsvolds gate ved Barnehagen Småtroll og MoU

Kommunen skal:

- gjennomføre de prioriterte fysiske trafikksikkerhetstiltakene på vegnettet jf. tiltak skissert ovenfor.
- kartlegge behov for fysisk tilrettelegging for gående og syklende.
- ha særlig oppmerksomhet rettet mot skolevei og trafikksikre soner rundt skolene

(f.eks. Hjertesoner).

- Tiltak er å påvirke Fylkeskommune og Stat om å prioritere trafikksikkerhetstiltak som spesielt berører barnehage, skole, eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- Oppfordre til å jobbe forebyggende med holdningsskapende trafikksikkerhetsarbeid.

7. ØKONOMI

Trafikksikkerhetstiltakene i denne planen skal innarbeides i økonomiplanen. Tiltak som går over flere år og tiltak med oppstart planperioden, prioriteres i budsjettet hvert år fra 2024 til og med 2028.

Enhetsledere har ansvaret for å innarbeide utgiftene innenfor eget budsjettområde.

8. EVALUERING, RULLERING

Det rapporteres årlig til kommunestyret om status for tiltakene i planen, inkludert informasjon fra de respektive sektorene.

Innsatsområde	Kommunen skal	Ansvarlig	Jf. Pkt.	Når
Fart	- påvirke sine ansatte i tjeneste til å opptre med minst mulig risiko i trafikken. - utarbeide retningslinjer for tjenestereiser og forankret denne i alle sektorer. - ha trafikksikkerhet som årlig tema i kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU). - stille krav til samarbeidspartnere om trafikksikker adferd (transporttjenester og vei og vedlikeholdstjenester) ved kjøp av transporttjenester som innarbeides i anbudsdokumentene. - gjennomføre kurs/gi opplæring for alle ansatte i trafikksikkerhet og HMS.	HR/AMU	6.1	Årlig
		HR/AMU	6.1	
		HR/AMU	6.1	
		HR	6.1	
		HR	6.1	
Rus	- arbeide aktivt for å forhindre at ansatte er påvirket av legal eller illegale rusmidler i tjenesten. - ved kjøp eller leasing av nye biler innarbeide alkoholås som en del av anbudsgrunnlaget.	AMU	6.2	
		HR	6.2	
Beltebruk og riktig sikring av barn	- alltid velge busser med 3-punktsbelte ved leie av busser til transport i kommunal regi. - i retningslinjene for tjenestereiser, uttrykke en tydelig forventning om at alle kommunens ansatte bruker sikkerhetsbelte ved transport i tjeneste. Dette gjelder både bil og buss. - gjennom helsestasjonenes virksomhet ha økt søkelys på temaet barn i bil og da spesielt at barna skal sitte sikret bakovervendt i bil til de er minst fire år. - i kommunale barnehager gjennomføre tiltak for å øke søkelys på sikring av barn i bil. - oppfordre til at også private barnehagene følger ovennevnte tiltak.	HR	6.3	
		HR	6.3	
		Helse	6.3	
		Oppvekst	6.3	
		Oppvekst	6.3	
Uoppmerksomhet	- i retningslinjene for tjenestereiser, uttrykke en tydelig forventning om at alle kommunens ansatte i minst mulig grad bruker utstyr som tar oppmerksomheten fra føreren	HR	6.4	

	- i retningslinjene for tjenestereiser, uttrykke en tydelig forventning om at det i størst mulig grad skal unngås å bruke mobiltelefon under kjøring. Om dette er nødvendig skal det brukes godkjent fastmontert utstyr. - ved inngåelse av avtaler/anbud stille krav til trafiksikkerhet.	HR	6.4	
		Innkjøp	6.4	
Barn (0-14)	- vurdere rett til skoleskyss i henhold til kriterier for særlig farlig eller vanskelig skolevei. - arbeide for trafiksikre soner rundt skolene, som blant annet innebærer tiltak knyttet til holdninger og adferd til både barn og voksne. - legge til rette for at flere kan sykle eller gå til skolen. - oppfylle forpliktelsene som inngår i Trafiksikker kommune for kommunale skoler og barnehager. - påvirke til at private barnehager skal være godkjent som Trafiksikker barnehage. - påvirke private skoler til å få godkjenning som Trafiksikker skole. - oppfylle forpliktelsene som inngår i Trafiksikker kommune for kommunale skoler og barnehager. - sørge for at ansatte i barnehager og skoler har tilstrekkelig kompetanse for å gjennomføre god trafikkopplæring i tråd med gjeldende rammeverk. - stimulere lag og foreninger til at barn og ungdom sikres best mulig og at voksne som transportører kjører med lavest mulig risiko til og fra fritidsaktiviteter. - stimulere lag og foreninger til å innarbeide retningslinjer for transport innenfor sin virksomhet. - i samarbeid med elevenes foresatte ha søkelys på trafiksikkerhet og forebygging av ulykker, og dette skal inngå i årsplaner. - sørge for god sykkelopplæring i tråd med kompetansemål i Kunnskapsløftet. - ta i bruk læringsressurser om trafiksikkerhet i barnehager og i skolen.	Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Kultur	6.5	
		Kultur	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
		Oppvekst	6.5	
Ungdom og unge førere	- sørge for nødvendig kompetanse for å tilby valgfaget trafikk på ungdomstrinnet. - tilby trafikk grunnkurs som en del av valgfag trafikk. - stimulere lag og foreninger til å innarbeide retningslinjer for transport innenfor sin virksomhet fremme saker om trafiksikkerhet for kommunens ungdomsråd. - sørge for at kommunens ungdomsråd gis kompetanse om trafiksikkerhet. - ta i bruk læringsressurser om trafiksikkerhet på ungdomstrinnet.	Oppvekst	6.6	
		Oppvekst	6.6	
		Koordinator ungdomsråd	6.6	
		Oppvekst	6.6	
		Oppvekst	6.6	
Eldre trafikanter	- legge til grunn universell utforming ved fysisk utforming av veger og gangfelt for å ivareta eldre trafikanter og trafikanter med funksjonsnedsettelse. - stimulere pensjonistforeninger til å innlemme tema trafiksikkerhet i sin virksomhet. - legge til rette for at trafiksikkerhet blir tema i kommunens elderråd.	Kommunalteknikk	6.7	
		Eldrerådet	6.7	
		Koordinator elderråd	6.7	
Gående og syklende	- årlig sette søkelys på betydningen av at syklist og fotgjenger bruker personlig	Oppvekst / Helsestasjon / HR	6.8	

	sikkerhetsutstyr i trafikken, eksempelvis sykkelhjelmer og reflekser. - Ha en policy om bruk av el-sparkesykler	AMU		
Drift og vedlikehold Fysiske tiltak, kommunal vei (prioritert rekkefølge)	- beholde og videreutvikle det daglige trafiksikkerhetsfokus i kjerneoppgavene innen drift og vedlikehold.	Kommunalteknikk	6.12	
Fysiske tiltak riks- og fylkesvei		Fylkeskommunene Statens vegvesen	6.17 6.17	